

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยทัศนะของผู้ประสานการประชุมที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

แบบของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยการเก็บข้อมูลและทำการวิเคราะห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ประสานการประชุม ซึ่งเป็นข้าราชการตำแหน่งนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพนักงานคุมประพฤติ ที่ผ่านการฝึกอบรมการเป็นผู้ประสานการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โดยได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 44 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 150 คน โดยจำแนกเป็นตำแหน่งนักจิตวิทยา 30 คน นักสังคมสงเคราะห์ 50 คน และพนักงานคุมประพฤติ 70 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้ประสานการประชุมในสถานพินิจฯ 44 จังหวัด แยกตามตำแหน่ง

ลำดับที่	จังหวัด	นักจิตวิทยา	นักสังคมสงเคราะห์	พนักงานคุมประพฤติ	รวม (คน)
1	กรุงเทพฯ	-	-	1	1
2	นนทบุรี	1	1	-	2
3	ปทุมธานี	1	1	-	2
4	พระนครศรีอยุธยา	-	1	1	2
5	สิงห์บุรี	1	1	2	4
6	สระบุรี	1	1	2	4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด	นักจิตวิทยา	นักสังคมสงเคราะห์	พนักงานคุมประพฤติ	รวม (คน)
7	สมุทรปราการ	1	1	3	5
8	อ่างทอง	1	2	1	4
9	จันทบุรี	1	1	3	5
10	ฉะเชิงเทรา	-	1	2	3
11	ชลบุรี	1	1	2	4
12	ระยอง	1	1	3	5
13	นครราชสีมา	1	1	2	4
14	บุรีรัมย์	1	2	2	5
15	ศรีสะเกษ	1	2	1	4
16	สุรินทร์	1	1	3	5
17	อุบลราชธานี	-	1	1	2
18	อำนาจเจริญ	-	2	2	4
19	ขอนแก่น	1	1	2	4
20	นครพนม	-	3	2	5
21	ร้อยเอ็ด	1	-	1	2
22	อุดรธานี	1	2	2	5
23	เชียงใหม่	1	1	-	2
24	ลำปาง	1	1	1	3
25	ลำพูน	-	1	1	2
26	นครสวรรค์	1	1	3	5
27	พิษณุโลก	1	2	2	5
28	เพชรบูรณ์	1	1	3	5
29	สุโขทัย	1	1	2	4
30	กาญจนบุรี	-	1	3	4
31	นครปฐม	1	1	2	4
32	เพชรบุรี	-	1	-	1

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด	นักจิตวิทยา	นักสังคมสงเคราะห์	พนักงานคุมประพฤติ	รวม (คน)
33	ราชบุรี	1	1	2	4
34	สมุทรสาคร	-	1	1	2
35	สุพรรณบุรี	1	1	1	3
36	นครศรีธรรมราช	1	1	1	3
37	ภูเก็ต	-	-	1	1
38	สุราษฎร์ธานี	-	1	1	2
39	ตรัง	1	1	1	3
40	นราธิวาส	-	2	1	3
41	ปัตตานี	1	1	1	3
42	ยะลา	1	1	1	3
43	สงขลา	1	1	3	5
44	สตูล	-	1	1	2
	รวมทั้งสิ้น	30	50	70	150

ที่มา (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูล ณ วันที่ 5 สิงหาคม 2548)

หน่วยวิเคราะห์

นับเป็นรายบุคคล

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเคร์ชชี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2544 : 139) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น คำนวณสัดส่วนของการสุ่ม (Sampling Proportion) เพื่อนำไปหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น และสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีจับสลาก ซึ่งมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้เท่ากับ 108 คน

$$\text{นักจิตวิทยา} = \frac{108}{150} \times 30 = 22 \text{ คน}$$

$$\text{นักสังคมสงเคราะห์} = \frac{108}{150} \times 50 = 36 \text{ คน}$$

$$\text{พนักงานคุมประพฤติ} = \frac{108}{150} \times 70 = 50 \text{ คน}$$

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการประชุม

ตำแหน่ง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
นักจิตวิทยา	30	22
นักสังคมสงเคราะห์	50	36
พนักงานคุมประพฤติ	70	50
รวม	150	108

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส กลุ่มผู้ประกอบการประชุม ประสบการณ์การทำงานที่เป็นผู้ประกอบการประชุม แบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 แนวคิดและหลักการกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ด้านที่ 2 วิธีการของการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ด้านที่ 3 ความคาดหวังผลในการใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ด้านที่ 4 ปัญหาและ

อุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ประสานการประชุม และด้านที่ 5 แนวทางการแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงาน คำถามในแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ซึ่งเป็นมาตราจัด อันดับ (Rating Scale) เป็นมาตราจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน 1-5 ตามลำดับ จากน้อยไปหามาก ดังนี้

ระดับทักษะ	ความหมาย
1	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
2	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
3	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
4	หมายถึง เห็นด้วยมาก
5	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Opened Form Questionnaire) เกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรค ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เพื่อ เสนอแนวทางการพัฒนาการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนต่อไป

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้จัดทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามตามแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้เนื้อหาเพียงพอ และครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน
2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพร้อมทั้งขอคำแนะนำใน การปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้
3. ผู้วิจัยจะทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้
4. ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้หลักการความเชื่อมั่น เกิดจากความเที่ยงตรงภายใน (Internal Consistency Correlation) โดยวิธีของครอนบาค โดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ .8644
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

1.1 ทำหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครถึงอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 44 จังหวัด

1.2 นำแบบสอบถามส่งให้ผู้ประสานการประชุมทางไปรษณีย์โดยให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแต่ละจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมและส่งคืนกลับมายังผู้วิจัย ถ้าไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะติดตามประสานงานทางโทรศัพท์และส่งแบบสอบถามซ้ำต่อไป ปรากฏว่ามีผู้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 105 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.22 โดยแยกเป็นตำแหน่ง ดังนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนชุดแบบสอบถามที่เก็บได้

ตำแหน่ง	กลุ่มตัวอย่าง (ชุด)	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บได้ (ชุด)
นักจิตวิทยา	22	21
นักสังคมสงเคราะห์	36	35
พนักงานคุมประพฤติ	50	49
รวม	108	105

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistic) ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานที่เป็นผู้ประสานการประชุม ผู้วิจัยจะเลือกใช้ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะ 5 ด้าน คำถามในแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ซึ่งเป็นมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) เป็นมาตราจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ผู้วิจัยจะเลือกใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t – test ใช้ในการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ที่มีการแบ่งเกณฑ์เป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One –Way ANOVA : Analysis Of Variance) ใช้ในการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป

เกณฑ์การแปลความหมายระดับทักษะ

การกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายระดับทักษะ โดยนำคะแนนทักษะมาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้นำมาแปลออกเป็นช่วง ๆ เพื่อการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง เห็นด้วยมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Opened Form Questionnaire) เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้ในการอธิบายการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับทักษะ 5 ด้าน ได้แก่ แนวคิดและหลักการกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ วิธีการของการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ความคาดหวังผลในการใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ประสานการประชุม และแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน

3. ค่า t – test ใช้ในการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ที่มีการแบ่งเกณฑ์เป็น 2 กลุ่ม

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA) ใช้ในการทดสอบ
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05